

*О. М. Жовна,
к.е.н., доцент кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
Є. В. Моренко,
студентка 5-го курсу,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

МОДЕЛІ І МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ПРИ АНАЛІЗІ ВИТРАТ ПРОМИСЛОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкової економіки особливо важливого значення набувають проблеми формування та управління витратами. Будь-яке підприємство повинно функціонувати на основі економічних розрахунків щодо джерел формування майна, його використання, визначення витрат, доходів та прибутку, оцінки привабливості суб'єкта господарювання. Виходячи з цього, господарську діяльність потрібно організувати так, щоб окупити всі витрати й отримувати прибуток [1].

На даний час в економіці України використовуються різноманітні методи прийняття управлінських рішень. Такі як: аналітичні, статистичні, математичні методи, активізуючі методи, метод конференції ідей, метод питань та відповідей, теоретико-гральний метод, експертні методи, метод простого ранжування, метод завдання вагомих коефіцієнтів, метод послідовних порівнянь, метод парних порівнянь, евристичні методи, метод сценаріїв, метод дерев рішень та інші [4].

Також проводиться аналіз і використання праць зарубіжних авторів. Так, Ч. Ліндблум широко обґрунтовує два методи: раціонально-універсальний (або «кореневий метод») та інкрементальний метод («метод гілок»). Перший передбачає, що особа, яка приймає рішення, визначає пріоритети й виділяє у зв'язку з цим альтернативи реалізації цілі. Для цього обирається найбільш оптимальне рішення. Другий метод «гілок» передбачає послідовне обмеження в пошуку рішень і зосередження на малих кроках, які не дають змоги зробити великі помилки. Цей метод спрощує процес прийняття і реалізації рішень [2].

Для глибшого підходу до масштабних рішень, які пов'язані з великими проектами, пропонується система "аналіз вигід і витрат". Аналіз вигід і витрат є раціональним методом прийняття управлінських рішень. Сутність аналізу полягає в ясності розуміння аналітиком варіантів вибору. Способи, що утворюють модель для проведення аналізу вигід і витрат, різноманітні, а саме:

- виявлення альтернатив;
- визначення альтернатив у такий спосіб, який дає можливість для коректного порівняння;
- коригування у ситуації, коли витрати і вигоди припадають на різні проміжки часу;
- підрахунки грошової вартості речей, які звичайно не мають оцінки вартості в грошових одиницях;

– з'ясування невизначеності у даних, а також представлення витрат і вигід у підсумковому комплексному форматі, яким можна керуватись при ухваленні рішень.

Аналіз вигід і витрат, наскільки це можливо, зводить і витрати, і вигоди до стандартних грошових одиниць з тим, щоб їх можна було безпосередньо порівнювати. Аналіз вигід і витрат у процесі ухвалення рішень має чітку структуру. Одним із корисних результатів цього структурного підходу є те, що він сприяє урахуванню всіх витрат і всіх сумарних вигід при проведенні аналізу. Нехтування будь-якою зі складових, що стосується цього процесу, призведе до ухвалення неправильного рішення [3].

Підхід, обраний для аналізу вигід і витрат в управлінському аналізі, простий. Спочатку досліджується вся наявна інформація й установлюються сумарний результат і витрати, що стосуються кожного з варіантів рішення. Потім ці дані заносяться в таблицю, в якій чітко протиставляються витрати і результати. Тепер залишається відняти один показник від іншого, щоб отримати чисті витрати або вигоду варіанта.

Отже, аналіз вигід і витрат є процесом зіставлення витрат і вигід від можливого варіанта. У тих випадках, коли є більше одного варіанта, аналіз витрат і результатів має бути проведений стосовно кожного з них. Варіант, що гарантує найбільшу вигоду або якнайменші витрати, буде обраний керівництвом.

Список використаних джерел:

1. Василенко В.О. Теорія і практика прийняття управлінських рішень: Навч. посібник. / В.О. Василенко. – К.: ЦУЛ, 2003. - 420 с.
2. Дерлоу Д. Ключові управлінські рішення: Технологія прийняття рішень / Дерлоу Дес ; пер. з англ. Р.А.Семків, Р.Л. Ткачук. – К. : Наукова думка, 2011. – 242 с.
3. Аналіз вигід і витрат: Практ.посібник. Секретаріат ради Скарбниці Канади, /Пер. з англ. С.Соколик. Наук.ред. і пер. О.Кілієвич. - К.: Основи, 2000. - 175 с.
4. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: Навч. посіб. / Н.М. Гаркуша, О.В. Цуканова, О.О. Горошанська. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2012. – 591 с.

Л. В. Кадол,

кандидат технічних наук,

доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами,

С. Ю. Довбій,

магістр будівельного факультету

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

м. Кривий Ріг, Україна

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ РОБІТ

Діяльність будівельної організації пов'язана з витратами, частина яких відноситься до собівартості об'єктів будівництва, а частина списується на фінансові результати підприємства. Боротьба будівельної організації за зниження витрат на виробництво своєї продукції є найважливішим завданням підвищення економічної ефективності виробництва.